

MERILAMPI, MARTTILA & LAITASALO

1

LAUSUNTO

1. Pankki

Toijalan Säästöpankki

2. Toimeksianto

VVR:n ja SSP Oy:n toimeksiannosta olemme tutkineet, voivatko erityistarkastuskertomuksessa kuvatut seikat aiheuttaa hallituksen jäsenelle, toimitusjohtajalle tai jollekin muulle pankin palveluksessa oleelle valtuutetulle säästöpankkilain mukaisen vahingonkorvausvastuun.

3. Selvitykset

Olemme saaneet käyttöömmä 8.12.1993 Arthur Andersen & CO:n laatiman erityistarkastuksen ilman liiteaineistoa.

Erityistarkastuksessa todetaan Toijalan Säästöpankin osalta seuraavaa:

"VVR:n olisi syytä tutkia Juupajoen ja Toijalan entisten säästöpankkien hallitusten ja toimitusjohtajien (myöhemmin konttorijohtaja) mahdollinen huolimattomuus luotonannossa mm. sen takia, että molemmissa entisissä pankeissa on ollut pankkien kokoon verrattuna suuria vastuuta."

Erityistarkastuskertomuksessa ei ole selvitetty Toijalan Säästöpankin kokoa (omapääoma ja varaukset) eikä suurimpien asiakaskokonaisuuksien vastuiden määriä. Tarkastuskertomukseen sisältyvän jatkotoimenpide-ehdotuksen tueksi kertomuksessa viitataan ainoastaan sen liitteenä olevaan lyhyeen selostukseen pankin erään asiakkaan [REDACTED] vastuista ja vakuuksista. (Tarkastuskertomuksen liite 1.3)

Toimeksiantomme kireästä aikataulusta johtuen meillä ei ole ollut mahdollisuutta oma-aloitteisesti selvittää pankin muiden asiakkaitten vastuu- ja vakuustilannetta.

Toimeksiannon mukaisen lausunnon antamiseksi olemme kuitenkin haastatelleet TAP:n lakiasiainosaston osastopäällikkö Kirsti

MERILAMPI, MARTTILA & LAITASALO

4

viereille luoton vakuuttamiseen liittyvän hakemuksen, mutta hakemuksen täydentäminen on jätetty syystä tai toisesta kesken eikä luottoa ole vakuutettu.

5.4 Oikeudellinen arviointi

Käytettävissämme olleen asiakirjamateriaalin ja tekemiemme haastattelujen perusteella näyttäisi siltä, että asiassa voidaan tehdä seuraavat päätelmät:

Vaikka luottihakemukset ja luottopäätökset on tehty muodollisesti ainakin pääosin moitteettomalla tavalla, voidaan asettaa kysymyksenalaiseksi, onko Toijalan Säästöpankin hallitus tehdessään päätöksiä [REDACTED] liiketoiminnan rahoittamisesta toiminut säästöpankkilain 49 §:n säännöksen mukaisesti. Etsittäessä vastausta kysymykseen tulee painoa antaa ainakin seuraaville seikoille:

- Rahoituksen kohteena on ollut kehitteillä olleen keksinnön jalostaminen teolliseksi lopputuotteeksi, mikä prosessi sisältää aina vaikeasti arvioitavan riskitekijän.
- Tehdas on rakennettu pankin toimialueen ulkopuolelle.
- [REDACTED] vastuuden määrä on ollut noin kaksinkertainen pankin omaan pääomaan ja luottotappiovarausten yhteismäärään nähden.
- Luottojen vakuudeksi tarjottua vakuutta arvioitaessa olisi tullut antaa erityistä merkitystä sille, että yhtiön epäonnistuessa tuotekehitystyössä sen investoinnit käyvät käytännössä arvottomiksi vaihtoehtoisen käyttötarkoituksen puuttuessa.

Tiedossamme ei ole, johtuuko pelkästään pöytäkirjaamistekniikasta, että hallituksen kokousten pöytäkirjoissa ei näy minkäänlaisia mainintoja edellä mainittujen riskien tiedostamisesta ja niiden harkinnasta.

Asiassa saamamme selvityksen perusteella, johon ei sisälly selvitystä muiden rahoittajien rahoitusvastuusta ja mahdollisesta rahoituksesta vetäytymisestä, näyttäisi siltä, että Toijalan Säästöpankki on omaan kokoonsa nähden ottanut kantaakseen riskialttiista liiketoiminnasta pankin vakavaraisuudelle aiheutuvan niin suuren riskin, että se näin menetellessään ei täyttäisi sitä varovaisuuden ja huolellisuuden vaatimusta, jota pankin on hoitaessaan vieraita varoja noudatettava. Näin ollen vaikuttaisi siltä, että pankin hallitukselle ja toimitusjohtajalle saattaisi syntyä

MERILAMPI, MARTTILA & LAITASALO

5

vahingonkorvausvelvollisuus siitä vahingosta, joka niiden edellä kuvatussa toiminnasta on aiheutunut pankille. Vahingon määrää ei voida täsmällisesti määritellä, koska puheena oleva rakennus ja tontti on vielä realisoimatta. Suuruusluokaltaan vahinko saattaisi enimmillään olla arvioidun luottotappion eli noin 26.000.000 markan luokkaa.

6. Lopuksi

Haluamme korostaa, että kaikki edellä oleva on esitetty sellaisin varauksin, ettemme ole voineet haastatella ketään Toijalan Säästöpankin palveluksessa ollutta toimihenkilöä tai hallituksen jäsentä. Kaikki päätelmät onkin tehty todennäköisesti varsin puutteellisen taustatiedon perusteella, jolloin lähempi perehtyminen asiaan voi muuttaa päätelmät aivan toisiksi.

Säästöpankkilain mukaisen vahingonkorvausperusteen tulkintaa koskevan oikeuskäytännön puuttuessa on mahdotonta arvioida, millä todennäköisyydellä kanne tulisi menestymään edes siinä tapauksessa, että vastaajat eivät pystyisi näyttämään ~~...~~ rahoituksen perustuneen harkintaan ja tietoiseen riskinottoon rahoituslaskelmien pohjalta. Samasta syystä on vaikeata arvioida onko yhden asiakasyhtiön osalta tapahtunut virhearviointi tai laiminlyönti riittävä selvitys hallituksen huolimattomuudesta pankin asioiden hoidossa, vai pitäisikö ennen kanteen nostamista selvittää myös muita mahdollisia laiminlyöntejä.

Tampereella, joulukuun 16 päivänä 1993

ASIANAJOTOIMISTO
MERILAMPI, MARTTILA & LAITASALO

Tasavallan
Kansallisen